

KTO MOŻE ŁOWIĆ?

PRZYDZIAŁ UPRAWNIEN DO POŁOWÓW
W PAŃSTWACH CZŁONKOWSKICH UE

NIKT NIE MA NA WŁASNOŚĆ STAD
RYB, ALÉ WIELU TĘGO PRĄGNIE.
W TAKIM RAZIE, NA JAKICH
ZASADACH NALEŻY USTALIĆ
PRAWA DO POŁOWU?

PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE
UNII EUROPEJSKIEJ RÓŻNIE
ODPOWIADAJĄ NA TO
PYTANIE, W ZALEŻNOŚCI OD
STOSOWANEGO PRZEZ NIE
SYSTEMU. DOKONALIŚMY
SZCZEGÓŁOWEJ ANALIZY
SYTUACJI W 12 KRAJACH I
ŚTWERDZILIŚMY, ŻE NIEZALEŻNIE
OD KONSTRUKCJI SYSTEMU,
ŻADEN KRAJ NIE PROWADZI
ZARZĄDZANIA SWOIM
RYBOŁÓWSTWEM W PUBLICZNYM
INTERESIE.
W NASZYM RAPORCIE
OPISUJEMY POSZCZEGÓLNE
SYSTEMY PRZYDZIELANIA PRAW
POŁOWOWYCH; OCENIAMY
ICH REALIZACJĘ WOBEC
WYZNACZONYCH CEŁÓW I
FORMUŁUJEMY REKOMENDACJE
DOTYCZĄCE REFORM:

Wiele napisano na temat zarówno
zagrożeń wynikających z nadmiernych
połowów, jak i ogromnych ekologicznych,
gospodarczych i społecznych korzyści
z zarządzania stadami ryb na poziomie
większych populacji, w celu zapewnienia
stabilnych połowów. Z powodu trudności
ze zdobyciem niepodważalnych faktów,
znacznie mniej wiadomo na temat równie
irytującej kwestii: kto uzyskuje prawa
do połowów. Nasz raport przedstawia
sposób podejmowania tej decyzji w
12 państwach członkowskich Unii
Europejskiej – i konsekwencji, jakie mogą
być z tym związane.

Być może z powodu znikania
przybrzeżnych społeczności rybackich
lub kontrowersji w związku z coraz
większymi przemysłowymi jednostkami
do połowów, czy też alarmów w sprawie
prywatyzacji publicznych zasobów, wiele
dyskusji budzi współczesne zarządzanie
rybołóstwem w aspekcie nie tyle
wielkości, ale przede wszystkim sposobu
przydzielania zasobów.

W celu zbadania kwestii alokacji praw
połowowych dokonaliśmy szczegółowej
analizy sytuacji w 12 państwach
członkowskich UE: w Belgii, Danii,
Francji, Niemczech, Irlandii, Włoszech,
Holandii, Polsce, Portugalii, Hiszpanii,
Szwecji i Wielkiej Brytanii. Istnieje wiele
zasadniczych różnic w stosowanych
systemach przyznawania praw

połowowych. Mimo że rybacy belgijscy i holenderscy poławiają właściwie te same gatunki w tych samych wodach, kwoty przydzielane urzędowo w Belgii i rynek praw własnościowych w Holandii cechują się ogromnymi różnicami w aspekcie podejścia do zarządzania.

Do oceny prawidłowości systemu praw połowowych stworzyliśmy ramy 12 założeń (patrz tabela poniżej). Nie można stworzyć precyzyjnej specyfikacji jednego wzorca zarządzania rybołówstwem, niemniej jednak, właściwy system powinien spełniać wszystkie poniższe założenia, gdyż tylko wtedy sektor rybołówstwa będzie mógł się dobrze rozwijać, z pożytkiem dla dobra publicznego, przy jednoczesnym zapewnieniu dobrego procesu decyzyjnego.

ZAŁOŻENIA	OPIS
ZABEZPIECZENIE	Prawa połowowe zapewniają rybakom trwały i długoterminowy udział w zasobach ryb
ELASTYCZNOŚĆ	Rybacy mogą uzyskać nowe prawa połowowe lub zmieniać swoje obecne prawa
DOSTĘPNOŚĆ	Nowi uprawnieni rybacy uzyskują prawa połowowe wchodząc do zawodu
OPŁACALNOŚĆ	Działalność połowowa jest opłacalna i pracownicy tego sektora otrzymują godziwe wynagrodzenia
SPRAWIEDLIWOŚĆ	Prawa połowowe przydzielane są w sprawiedliwy sposób, przy wysokim priorytecie wyjątkowych potrzeb
PUBLICZNA WŁASNOŚĆ	Stada ryb i prawa połowowe pozostają publiczną własnością
SPEŁNIANIE URZĘDOWYCH WYMOGÓW	Władze krajowe korzystają z instrumentów praw połowowych w celu spełnienia celów polityki krajowej i unijnej
OGRANICZENIE WYDATKÓW PUBLICZNYCH	Koszty systemu zarządzania rybołówstwem ponosi sektor rybacki
WYPRACOWANIE ZYSKU Z ZASOBÓW	Publiczne zasoby, czyli stada ryb, generują pewien zysk
PRZEJRZYSTOŚĆ I ROZLICZALNOŚĆ	Decyzje podejmowane w sprawie alokacji praw połowowych podejmowane są w przejrzysty sposób i istnieje możliwość rozliczenia decydentów
CEL	Przydział praw połowowych jest rzetelnym i systematycznym procesem
ODPOWIEDNI POZIOM ZARZĄDZANIA I PRZEDSTAWICIELSTWA	System zarządzania zapewnia decyzyjność lokalnym instytucjom, w tym przedstawicielom interesariuszy

Powyższe założenia posłużyły do oceny poszczególnych krajowych systemów. W analizowanych państwach członkowskich natrafiliśmy na szerokie spektrum działań, przy czym każdy system cechował się pewnymi pozytywnymi osiągnięciami, a jednocześnie wszystkie systemy napotykają na poważne wyzwania. We wszystkich państwach członkowskich stwierdzono, że zarządzanie rybołówstwem pociąga za sobą kosztowną administrację i generuje niewiele zysków publicznych. Nowi gracze mają utrudniony dostęp do praw połowowych, przy niskiej przejrzystości wielu systemów przydzielania praw.

Nasze propozycje reform są różne dla różnych państw członkowskich, w zależności od kontekstu krajowego systemu i od celów wyznaczonych dla krajowego sektora rybackiego. Niektóre z naszych propozycji dla państw członkowskich obejmują następujące elementy:

- Wyraźne oświadczenie ze strony podmiotów rządowych o publicznej własności praw połowowych
- Rezerwacja kwoty dla nowych podmiotów wchodzących do zawodu
- System wymiany kwot między równorzędnymi podmiotami na rynku
- Zróżnicowany podatek od wyładunku dla portów krajowych
- Realokacja kwoty przy zastosowaniu kryteriów społeczno-ekonomicznych i ekologicznych

Przed sektorem rybackim stale stoi kwestia dostępu do połowów. Przedstawione przez nas ramy pokazują ścieżkę w kierunku połowów w publicznym interesie.

WWW.NEWECONOMICS.ORG

info@neweconomics.org
+44 (0)20 7820 6300 @NEF
Registered charity number 1055254

This research was made possible by generous support from the Adessium Foundation, Oak Foundation, and the Calhoute Gulbenkian Foundation – UK branch.

WRITTEN BY:

Griffin Carpenter and Richard Kleinjans

WITH THANKS TO:

Paolo Accadia, Sveinn Agnarsson, Thomas Appleby, Martin Aranda, Manuel Bellanger, Jörg Berkenhagen, Emiel Brouckaert, Jamie Bull, Anna Carlson, Natacha Carvalho, Goncalo Carvalho, Bertrand Cazalet, Igor Celic, Greig Chalmers, Scott Crosson, Ger de Ruyter, Klaas de Vos, Ralf Döring, Edward Fahy, Tom Flannery, Hans Frost, Raúl García, Miguel Gaspar, Andrea Giesecke, Chris Grieve, Jordi Guillen, Olivier Guyader, Stephen Hall, Krien Hansen, Jeppe Host, Ngaio Hotte, Barbara Hutniczak, Steve Karnicki, Ian Kinsey, Markus Knigge, Matthias Kokorsch, Erik Lindebo, Thilo Maack, Claire Macher, Carmen Martin, Sebastian Metz, Arantza Murillas-Maz, Lia ní Aodha, Fernando Nieto, Ciarán O'Driscoll, Anton Paulrud, Jerry Percy, Terri Portmann, David Powell, Raul Puellezo, Erin Priddle, Cornelia Quist, Jesper Raakjaer, Anthony Rogers, Marcin Rucinski, Rosaria Sabatella, Mogens Schou, Massimo Spagnolo, Lisa Ståhl, Edward Stern, Klaas Sys, Thomas Thøgersen, Katrien Verle, Sebastian Villasante, Johan Wagnstrom, Staffan Waldo, Lauren Weir, Lutz Wessendorf, Chris Williams, Ida Wingren, Hanne Winter and several anonymous interviewees and reviewers. Additional thanks to the countless people who helped us access and understand the information used in this report. All content and opinions are the sole responsibility of the authors.